

Dienst Landelijk Gebied
Projectbureau saneringsregeling asbestwegen derde fase
Postbus 10051
8000 GB Zwolle
telefoon: 0800-2723789
email: asbestwegen@minInv.nl

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

“saneringsregeling asbestwegen derde fase”

Asbest en Bomen

De aanpak van de uitvoering van asbestsaneringen in relatie tot bomen.

Asbest en bomen 20090505

1. Kader

Het Projectbureau voert de saneringsregeling asbestwegen derde fase uit. In dit kader worden wegen, paden, erfverharding en stroken gesaneerd. Ook wordt in een beperkt aantal gevallen asbest in bodem gesaneerd. De uitvoering start in april 2010. Het doel is alle saneringen per 31-12-2011 af te ronden.

In veel gevallen vormen bomen een belemmering voor de sanering omdat asbest zich direct rond de bomen bevindt of omdat de sanering de wortelstructuur zodanig aantast dat de vitaliteit van de bomen ernstig wordt aangetast. In dergelijke gevallen wordt overwogen desbetreffende bomen te kappen. In de praktijk van de uitvoering komt het voor dat meer asbest moet worden verwijderd dan oorspronkelijk verwacht werd. Dan kan het zijn dat er daardoor noodzakelijkerwijs onverwachts toch meer bomen gekapt moeten worden dan was voorzien. Gezien het grote aantal locaties en de risico's van blootstelling aan asbest is gekozen voor een werkwijze waarbij onderzoek en sanering direct op elkaar volgen. Dit betekent ook dat de overlast voor eigenaren en gebruikers tot een korte periode wordt beperkt.

Om deze werkwijze te kunnen volgen is het van belang dat alle benodigde vergunningen voorafgaand aan de sanering beschikbaar zijn. Voor de kap van bomen is een bijzonder aandachtspunt dat pas direct na het onderzoek bekend is welke bomen daadwerkelijk een belemmering vormen voor de asbestsanering. Daardoor komt pas direct voorafgaand aan en soms tijdens aan de sanering vast te staan welke bomen feitelijk moeten worden gekapt.

Gelet op de eerder beschreven specifieke saneringsaanpak én om te voorkomen dat zeer waardevolle bomen worden gekapt, heeft het projectbureau een eigen werkwijze ten aanzien van bomen geformuleerd.

Boombehoud

Het landelijk gebied heeft in de omgeving van Hof van Twente en Harderwijk een grote landschappelijke waarde. In dit project gaat het om sanering van asbestwegen, -paden en -erven met de daarbij behorende bermen (stroken). Op een deel van de saneringslocaties is sprake van – vaak waardevolle - individuele bomen, bomenrijen of lanen.

De fysieke kwaliteit van het gebied zal door het verwijderen van asbest verbeteren, maar dat mag niet ten koste gaan van de landschappelijke kwaliteit. Dit betekent dat in de uitvoering expliciet aandacht besteed zal worden aan de landschappelijke kwaliteit. In concrete – gezien de opgave rond de asbestsanering - gaat het daarbij om behoud, versterking of vernieuwing van beplantingen en beplantingsstructuren gekoppeld aan de te saneren wegen, paden en erven.

Daar waar de ingrepen in verband met de asbestsanering gevolgen hebben voor de kwaliteit van het landschap, vraagt dit om een zorgvuldig afwegingsproces en om een goede communicatie met eigenaren, belanghebbenden en omwonenden.

De Saneringsregeling Asbestwegen derde fase geeft in artikel 5.2 de mogelijkheid om de zorg voor het landschap nader in te vullen. Dit artikel luidt als volgt:

Artikel 5.2. *De minister kan naar aanleiding van een aanvraag als bedoeld in artikel 3 vanwege zwaarwichtige redenen besluiten om niet of niet volledig tot het doen verwijderen van asbest uit een asbestbevattende weg of strook over te gaan en kan in de plaats daarvan besluiten tot het doen aanbrengen van een duurzame afscherming van het asbest overeenkomstig artikel 3, onderdeel b, van de Regeling nadere voorschriften asbestwegen milieubeheer.*

In de toelichting op het besluit wordt beschadiging van monumentale bomen als voorbeeld voor de toepassing van dit artikel genoemd. Deze notitie heeft als doel de aanpak bij de sanering in relatie tot bomen en laanbeplanting nader uit te werken.

Naast het door het Projectbureau geformuleerde beleid zijn uiteraard de eisen, verbonden aan de kapvergunning van toepassing.

2. Beleid ten aanzien van bomen en laanbeplanting

Het Projectbureau Saneringsregeling Asbestwegen derde fase streeft er naar om,

- kwalitatief hoogwaardige beplantingen zo veel mogelijk te behouden;
- waar nodig (oorspronkelijke) beplantingen te versterken of te vernieuwen.

Het Projectbureau voert daartoe het volgende beleid:

1. Landschappelijk bepalende en vitale en beplantingen worden in ieder geval behouden als er sprake is van onderstaande situaties:
 - Beplanting is monumentaal van aard
 - Beplanting is vanuit cultuurhistorisch perspectief waardevol
 - Beplanting is landschappelijk bepalend
2. In situaties waar bomen een belemmering voor de sanering vormen, zal in de uitvoering maatwerk moeten worden geleverd.
3. Bij de uitvoering wordt op locatie gebruik gemaakt van de expertise van een bomen- deskundige.
4. Bij ontgravingen wordt gewerkt volgens de door de bomendeskundige aangegeven ontgravingsinstructies.
5. Bij ontgravingen in bermen wordt een specifieke benadering ten aanzien van ontgravingen gehanteerd.
6. Elke gekapte boom wordt gecompenseerd op landschappelijke verantwoorde wijze en locatie(s); uitgangspunt is autochtoon plantmateriaal met een maat van 8-12.
7. Compensatie kan in overleg met de eigenaar en het bevoegd gezag op een andere locatie plaatsvinden.
8. Daar waar als gevolg van het behoud van bomen restverontreinigingen achterblijven worden deze afgeschermd door middel van signaleringsdoek.

3. Werkwijze

3.1 Inventarisatie

Voor de motivatie van de aanvragen van een kapvergunning is het belangrijk inzicht te hebben in de samenhang en de gevolgen van een sanering. Dat betekent dat de volgende vragen moeten worden beantwoord:

1. Is sanering noodzakelijk en wat zijn de ingrepen die nodig zijn.
2. Wat is de landschappelijke kwaliteit van de bomen (monumentaal, zeer waardevolle beplanting, waardevolle beplanting).
3. Is de landschappelijke kwaliteit te compenseren en/of te versterken.
4. Wat zijn de gevolgen van de sanering op de vitaliteit.

De eerste vraag kan pas beantwoord worden na het onderzoek. Zodra daar duidelijkheid over is moeten de vragen 2 t/m 4 worden beantwoord. Het oordeel van een bomendeskundige is hierbij van belang.

3.2 Vergunningen en ontheffingen

Door het Projectbureau is een notitie "Vergunningen en ontheffingen" opgesteld. Daarbij is geïnventariseerd welke vergunningen en ontheffingen bij dit project aan de orde kunnen komen en wie bevoegd gezag is. Het

Projectbureau streeft naar procedure-afspraken met het bevoegd gezag om het verkrijgen van vergunningen en ontheffingen op een efficiënte manier te realiseren.

De verantwoordelijkheid voor de aanvraag van de kapvergunning ligt bij het Projectbureau. Er wordt gestreefd naar integrale afspraken met de bevoegde gezagen.

Voor de inventarisatie ten behoeve van de Flora- en Faunawet is een apart traject geformuleerd.

3.3 Uitvoering

De werkwijze is dan als volgt:

werkvoorbereiding:

- Inventarisatie van mogelijk bedreigde bomen
- Beoordeling van de positie van deze bomen in relatie tot het werk
- Beoordelen van de vitaliteit van de bomen
- Kostenafweging
- Wensen eigenaar
- Advies inzake kap en/of ontgravingprofielen
- Advies inzake ondersteunende maatregelen

Tijdens de sanering:

- Saneren
- Aanbrengen signaleringdoek in geval van restverontreinigingen
- Afwerken met afdeklaag van zand/teelaarde en/of puingranulaat
- Aanvullende ondersteunende maatregelen (indien van toepassing)
-

Bij afronding:

- Vastleggen eindsituatie
- Terugmelding aan het bevoegd gezag

3.4 Compensatie

De compensatiemaatregelen kunnen bestaan uit:

- Herstellen van (historische) landschapsstructuren (hoe en in welke vorm) in overleg met de eigenaar / beheerder(s)
- Stimuleren van streekbepalend herstel van erfbeplantingen.

Het is ook van belang na de sanering ondersteunende maatregelen voor de bomen te overwegen, zoals:

- Kroonsnoei, ter compensatie van verlies (haar-)wortels;
- Goede wondbehandeling tijdens de uitvoering;
- Bemesting en water geven (ook voor nieuwe bomen);

De compensatie vindt in afstemming met de gemeente plaats.

3.5 Nazorg en instandhouding

Bij heraanplant geldt een nazorgverplichting voor drie jaar. De compensatie wordt vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomsten met de eigenaren. De nazorgverplichting zal bij contract worden geregeld.

Na de drie jaar nazorg moet wel de instandhouding zijn gewaarborgd. Bomen, die in het kader van een herplantverplichting zijn geplant, mogen nadien natuurlijk niet zondermeer weer worden verwijderd.